

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE**

KLASA: 322-02/22-01/46
URBROJ: 525-09/556-22-1
Zagreb, 3. siječnja 2023.

**PROGRAM
KONTROLE BEDRENICE U REPUBLICI HRVATSKOJ**

Verzija 01 - Siječanj 2023.

Zakonodavni okvir

- Zakon o zdravlju životinja ([Narodne novine, broj 152/22](#))
- Zakon o veterinarstvu (Narodne novine, br. [82/13](#), [148/13](#), [115/18](#) i [52/21](#))
- Naredba o provedbi i financiranju mjera sprječavanja, kontrole i nadziranja bolesti životinja na području Republike Hrvatske za tekuću godinu ([Narodne novine, broj 1/23](#))
- Naredba o mjerama suzbijanja i sprječavanja pojave bedrenice na području Republike Hrvatske ([Narodne novine, broj 92/22](#))
- [Uredba \(EU\) 2016/429](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”), u daljnjem tekstu **Uredba 2016/429**
- [Delegirana Uredba Komisije \(EU\) 2020/689](#) od 17. prosinca 2019. o dopuni Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu pravila o nadziranju, programima iskorjenjivanja i statusu „slobodno od bolesti” za određene bolesti s popisa i emergentne bolesti (SL L 174, 3.6.2020.), u daljnjem tekstu **Delegirana uredba 2020/689**
- [Provedbena Uredba \(EU\) 2020/2002](#) od 7. prosinca 2020. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu obavješćivanja i izvješćivanja u Uniji o bolestima s popisa, u pogledu formata i postupaka za podnošenje programa nadziranja u Uniji i programa iskorjenjivanja i izvješćivanje o njima i zahtjeva za priznavanje statusa „slobodno od bolesti” te u pogledu računalnog informacijskog sustava, u daljnjem tekstu **Provedbena uredba 2020/2002.**
- [Provedbena uredba Komisije \(EU\) 2018/1882](#) od 3. prosinca 2018. o primjeni određenih pravila za sprečavanje i kontrolu bolesti na kategorije bolesti s popisa i o utvrđivanju popisa vrsta i skupina vrsta koje predstavljaju znatan rizik za širenje tih bolesti s popisa (SL L 308, 4.12.2018.)

1. Uvod

Provedbenom uredbom Komisije 2018/1882 bedrenica je bolest svrstana u kategoriju D i E. Program kontrole bedrenice u Republici Hrvatskoj izrađen u skladu s člankom 18. Zakona o zdravlju životinja (Narodne novine, broj 152/2022).

2. Cilj Programa

Ciljevi programa su:

- Kontrolirati rizik od izbijanja bedrenice u populaciji prijemljivih vrsta životinja cijepljenjem u područjima bedreničnih distrikata
- Rano otkriti bedrenicu i spriječiti njezino daljnje širenje na području Republike Hrvatske (RH)

3. Trajanje Programa

Program kontrole bedrenice provodi se kontinuirano od 1. siječnja do 31. prosinca tekuće kalendarske godine.

4. Geografsko područje provedbe Programa

Pasivno nadziranje bedrenice provodi se na cijelom području RH.

Kontrola bedrenice cijepljenjem provodi se u bedreničnim distriktima određenim od Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane.

5. Nadležna tijela i organizacije uključene u provedbu Programa

Tijelo nadležno za organizaciju provedbe ovoga Programa je Ministarstvo poljoprivrede. Nadzor i kontrolu provedbe Programa na terenu provode nadležni veterinarski inspektori Državnog inspektorata Republike Hrvatske (DIRH).

Cijepljenje protiv bedrenice provode ovlaštene veterinarske organizacije.

6. Laboratoriji

Laboratorijska dijagnostika bedrenice u RH provodi se u službenom laboratoriju za bedrenicu Hrvatskog veterinarskog instituta Zagreb, Savska cesta 143.

7. Cijepljenje životinja protiv bedrenice

7.1. Bedrenični distrikti

Bedreničnim distriktom smatra se područje u kojem je u posljednjih 60¹ godina potvrđen slučaj bedrenice i koje odredi Ministarstvo poljoprivrede, temeljem epidemioloških pokazatelja i dostupnih informacija.

Bedreničnim distriktima određuju se na području županije:

- a) **Sisačko-moslavačke:** naselja na području jedinica lokalne samouprave Petrinja, Sisak, Glina, Hrvatska Kostajnica, Donji Kukuruzari, Dvor, Gvozd, Hrvatska Dubica, Lekenik, Majur, Martinska Ves, Sunja, Topusko, Jasenovac, Velika Ludina, Popovača, Kutina, Lipovljani i Novska
- b) **Splitsko-dalmatinske:** naselje Ježević (općina Vrlika), naselje Glavice (općina Sinj), naselje Korita i naselje Otok (općina Otok)
- c) **Ličko-senjske:** naselje Konjsko Brdo (općina Perušić), naselje Doljani (općina Donji Lapac) i naselje Jošan (općina Udbina)
- d) **Šibensko-kninske:** naselje Kadina glavica (općina Drniš)
- e) **Bjelovarsko-bilogorske:** naselje Kajgana (općina Garešnica)
- f) **Zadarske:** naselje Bilišane (općina Obrovac) i naselje Brotnja (općina Gračac)
- g) **Zagrebačke:** naselja na području jedinica lokalne samouprave Pokupsko, Kravarsko, Ivanić Grad i Križ
- h) **Brodsko-posavske:** naselja na području jedinice lokalne samouprave Stara Gradiška i Okučani.

7.2. Mjere koje se provode u bedreničnim distriktima

- a) Goveda, ovce, koze i konji u bedreničnim distriktima iz točke 8.1. ovoga Programa moraju biti cijepljeni protiv bedrenice jednom godišnje, sukladno uputi proizvođača cjepiva s time da između dva cijepljenja ne smije proteći više od 12 mjeseci.
- b) Životinje iz stavka a) ove točke dozvoljeno je odvoditi na ispašu i premještati tek nakon što je od cijepljenja proteklo vrijeme potrebno za stvaranje imuniteta sukladno uputi proizvođača cjepiva.
- c) Iznimno od stavka b) ove točke životinje u bedreničnim distriktima dozvoljeno je premještati i prije protoka vremena potrebnog za stvaranje imuniteta ukoliko se iz objekta upućuju izravno na klanje, uvažavajući propisano razdoblje karence za primijenjeno cjepivo.
- d) Goveda, ovce, koze i konji koji se u bedrenične distrikte dopremaju iz područja koja nisu bedrenični distrikti, moraju se cijepiti u roku od 15 dana od dana dopremanja te se smiju odvoditi na ispašu nakon što je od cijepljenja proteklo vrijeme potrebno za stvaranje imuniteta.

¹ Anthrax in Humans and Animals. 4th edition. Geneva: World Health Organization; 2008. 2, Etiology and ecology. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK310478/>

8. Mjere koje se poduzimaju u slučaju sumnje i potvrđenog slučaja bedrenice

8.1. Sumnja na bedrenicu

Sumnju na bedrenicu postavlja se:

- U slučaju iznenadnog uginuća životinje (najčešće goveda, rjede kopitara, ovaca, koza i svinja) bez pojave uočljivih znakova bolesti, posebno na bedreničnim distriktima; ili
- Temeljem kliničkih znakova koji ukazuju na bedrenicu (neposredno prije uginuća uočeno teturanje, drhtanje, probavni poremećaji te otežano disanje); ili
- U slučaju kada se uginula životinja nakon smrti brzo nadima, a iz tjelesnih otvora se cijedi ne zgrušani, tamni krvavi iscjedak.

Mjere koje se provode u slučaju sumnje na bedrenicu

U slučaju sumnje na bedrenicu nadležni veterinarski inspektor određuje mjere za umanjivanje rizika od mogućeg daljnjeg prijenosa bolesti na ljude i druge životinje, a što uključuje najmanje sljedeće:

- a) izolaciju i zabranu premještanja držanih životinja u objekt i iz objekta;
- b) zabranu premještanja iz objekta svih proizvoda, materijala ili tvari koji bi mogli biti kontaminirani ili prenositi bolest;
- c) zabranu usmrćivanja životinja u objektu, bez prethodnog odobrenja nadležnog veterinarskog inspektora;
- d) zabranu premještanja proizvoda, materijala, tvari, osoba i prijevoznih sredstava u objekte, osim ako ta premještanja nisu neophodna;
- e) provođenje odgovarajućih biosigurnosnih mjera kako bi se zaštitilo zdravlje ljudi i životinja te spriječilo daljnje širenje bolesti;
- f) obveznu prijavu promijene zdravstvenog stanja životinja ili uginuća od strane subjekta ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji;
- g) provedbu epidemiološkog istraživanja u svrhu utvrđivanja svih relevantnih činjenica;
- h) mjere ostaju na snazi do dobivanja rezultata pretraživanja i/ili završetka epidemiološkog istraživanja.

Pri pojavi znakova bolesti, subjekt mora o navedenom odmah i bez odgađanja obavijestiti ovlaštenog veterinara.

Ovlašteni veterinar je dužan na svaku prijavu sumnje od strane subjekta izaći na teren, obaviti klinički pregled te utvrditi postoji li sumnja. U slučaju sumnje na bedrenicu, ovlašteni veterinar mora o tome bez odgađanja, a najkasnije u roku 24 sata, elektroničkim putem na e- mail adresu: prijava.bolesti@mps.hr izvijestiti Ministarstvo poljoprivrede, Upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane te mjesno nadležnog veterinarskog inspektora.

8.2. Potvrđeni slučaj bedrenice

Potvrđenim slučajem bedrenice smatra se životinja kod koje se u službenom laboratoriju bakteriološkom pretragom izdvoji bakterija *Bacillus anthracis*.

Kada je potvrđena bedrenica radi kontrole bolesti:

- a) Zone ograničenja temeljem članka 7., stavka 5. Zakona o zdravlju životinja rješenjem određuje Ministarstvo poljoprivrede.
- b) Provode se mjere određene Naredbom o mjerama suzbijanja i sprječavanja pojave bedrenice na području Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 92/22). https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_08_92_1410.html
- c) Po potrebi, provode se i dodatne mjere određene Uputom od strane Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane.

O svakom potvrđenom slučaju bedrenice ovlašteni veterinar mora o tome bez odgađanja, a najkasnije u roku 24 sata, elektroničkim putem na e- mail adresu prijava.bolesti@mps.hr izvijestiti Ministarstvo poljoprivrede, Upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane te mjesno nadležnog veterinarskog inspektora.

9. Financiranje

Troškovi provođenja mjera ovog programa podmiruju se iz državnog proračuna sukladno važećem cjeniku veterinarskih usluga koje se podmiruju iz državnog proračuna.

10. Izvješćivanje

Laboratoriji uključeni u provedbu ovog programa dužni su dostavljati izvješća o laboratorijskim pretragama sukladno odredbama važeće Naredbe o provedbi i financiranju mjera sprječavanja, kontrole i nadziranja bolesti životinja na području Republike Hrvatske

Državni inspektorat Republike Hrvatske dužan je Ministarstvu poljoprivrede dostaviti izvješća o provedbi ovoga Programa sukladno važećoj verziji Vodiča za organizaciju službenih kontrola u području zdravlja životinja.

Iznimno, tijekom epidemije bedrenice, Državni inspektorat dužan je redovito, najmanje jednom tjedno, dostavljati Ministarstvu poljoprivrede, Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane izvješća o aktivnostima i provedbi mjera u zonama ograničenja.

Ovisno o epidemiološkoj situaciji, nadležni veterinarski inspektor DIRH-a, po traženju Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, dostavlja izvješća o aktivnostima i provedbi mjera u zonama ograničenja na dnevnoj osnovi.